

tekočo vodo, zato vidimo, da večkrat svinčene vodne cevi ogloda. Če se ladija kje blizu suhe zemlje ali kopnega vstavi, se podajo podgane na suho in sicer najraje ena za drugo po vervi, s katero je ladija h kraju pripeta; le če drugače ne more na kopno, preplava vodo, pa ravno tako pridejo podgane s suhega po vervi na ladijo. Zato mornarji na verv privežejo metlo, ktera je proti kopnemu obrnjena, da po šibah ne more podgana čez. Podgana, ktera na ladijah živi, pa je drugačna kakor vodna podgana; ta je berbru zlo podobna in živi samo od rastlinstva; v luknjah na bregovih prebiva, ktere so tako napravljene, da ena pot iz luknje pelje v vodo, ena pa na suho.

V Londonu vejo več pomočkov, to žival pokončati. Najgotovše se to zgodi, da se zatvornice odpró in voda čez nje spustí; po sto in sto utonjenih podgan se vidi potem po Themsu plavati. Najbolj strežejo na Angležkem zavoljo tega po podganah, ker se v Londonu vsaka podgana za 9 kr. prodá.

Podgana je prav zvita buča, pa tudi priljudna žival. Veliko pravlic se pripoveduje, da podgana svoje bolehe tovaršice ljubeznjivo z živežem preskerbljuje in sicer varuje. Tako se pripoveduje, da so enkrat vidili na polji celo trumo podgan, in med njimi eno slepo, ktera je imela klince v gobcu, za ktere ga jo je druga podgana peljala. Natura je dala podgani posebno modrost, da išče v živežu to, kar ji najbolj tekne. Tako na pr. glodajo slonove zobe le ondi, kjer je kaj mastí v njih; takih kosov zób, ki so le samo apno, se pa ne lotijo. Zavoljo tega plačujejo strugarji tako od podgan oglodano kost posebno drago, ker se dajo iz nje kugle za biljard in druge reči izdelovati, ktere morajo biti posebno elastične in prezračne.

Cerknjena podgana usmeradí za dolgo časa tudi velik prostor, v katerem gnjuje. V neki gosposki hiši v Parizu gospodar ni vedil, kaj v njegovi sobi tako smerdí; marsikaj je ugibal in skušal, pa vse ni nič pomagalo; celó kanal pod hišo je dal predelati, pa smerad je ostal, kakor je bil; nazadnje so najdlji za malanim platnom, s katerim je bila soba prevlečena, mervto podgano, ktera je hotla skozi luknjo v zidu ravno takrat smukniti, ko je nekdo zvonček nategnil, v tem pa je drat podgano zasačil in zadavil.

Ozir po svetu.

Še nekaj od laških dežel.

Unidan smo svojim bravcom razložili, v koliko deržav je laška dežela razdeljena, koliko vsaka zemlje in prebivavcov šteje. Naj povemo danes še vladarje teh dežel po njih imenu itd.

Kralj Lombardije in Beneškega je naš presvitli cesar Franc Jožef, kateri je 2. decembra 1848 vlado avstrijske deržave nastopil, tedaj tudi vlado Lombardije in Beneškega.

Kralj sardinski je Viktor Emanuel II., rojen 14. sušca 1820, vladar od 23. sušca 1849.

Kralj napolitanski ali siciljski je Ferdinand II., rojen 12. januarja 1810, vladar od 8. listopada 1830.

Vladar rimskih dežel so papež Piji IX., po svojem domačem imenu Janez Maria de' Conti Mastai Feretti, rojeni 13. maja 1792, vladujejo od 16. junija 1846.

Knez monaški je Karol III. Grimaldi pod krilom kralja sardinskega.

Republika San-Marino ima demokratično ljudovlado pod papeževim krilom.

Veliki vojvoda toskanski je Leopold II., rojen 3. oktobra 1797, vladar od 18. junija 1824.

Vojvoda modeneški je Franc V., rojen 1. junija 1819, vladar od 21. januarja 1846.

Vojvoda parmazanski je prav za prav Robert Karol I., rojen 9. julija 1848; ker pa je še premlad, je

vladarica vojvodinja Louiza Bourbonska, ktera je po smerti svojega moža vojvoda Ferdinanda Karola III. v imenu svojega sina 27. sušca 1854 vladarstvo prevzela.

Za poduk in kratek čas.

Spreobrnjeni oče.

Za može kaj.

Nevoljnega obraza hití neki še mlad rudar čez mali terg mesta B***. Po svojem mnenji pa je tudi res imel vzrok nevoljen biti. Ravno se je v svoji navadni gostivnici med svoje pajdaše vsedil in hotel pipico iz žepa vzeti, da bi ga drugim enako pihal, ko zapazi, da jo je doma pozabil. Al brez pipe — ni veselja v kerčmi! Zato ga vidimo tako hiteti čez terg, da bi se berž ko berž sopet vernil k svojim tovaršem, katerih se je že tako privadil, da brez njih tudi en sam dan ni mogel preživeti.

Poglejmo malo za njim, pa podvizajmo se; saj vemo, da se tudi njemu mudí, in deleč zunaj za mestom je hišica, kjer on stanuje.

Že je mladi rudar prihitel do hiše, ktero je še le pred kratkim zapustil. Berzo poišče ključ na voglu, kjer je po navadi skrit bil, kadar je tudi žena od doma šla, kar je ravno zdaj storila, detce v zibeli previdnosti Božji izročivši. Ona je morala od doma, imela je potrebno opravilo; on pa je šel od doma, čeravno ni bilo potreba.

Duri se odpró. Dva lesena stolca, bela miza, pri peči dolga klop, borna postelja in majhna zibel: to je vse, kar zagledamo v hiši; pa vse je prav snažno in čedno — očitno znamenje pridne gospodinje.

Al podvizajmo se. Rudar že ima pipo in hoče spet iti. In že tudi derží za kljuko. Pa glej! zdaj se v zibeli nekaj zagiblje in detce se prijazno oglasi.

Je li slišal to oče ali ne? — O da — slišal je — in, Bog vé, kaj mu danes je, da stopi k zibeli — saj že tega dolgo ni storil! — in gleda ljubeznjivega svojega otročiča.

Detce se smehlja in živahno steguje ročice k očetu. In ko oče ravno v njega vperte oči svojega deteta gleda, labko vidimo, kako mu rudečica sicer temen obraz polije.

Ko v te oči, v oči svojega deteta gleda, se mu zdí, kakor da bi mu iz njih nekaj govorilo glasno in resnobno. Zdi se mu, da vidi pred seboj angelja, ki ga milo gleda, milo pa tudi resnobno.

Kaj pa se tudi vidi v pogledu otročjega očesa! Kdor v oko deteta — v to ogledalo nedolžnosti in čistosti — gledati more, pa v njem ničesar družega ne vidi, kakor golo okó — tak nima ničesar zgubiti, pa tudi ničesar ne dobiti.

Rudarju pa je govoril glas iz oči njegovega deteta v serce in je razmečil skorjo, ki mu je serce oklepala. In ko tako stoji v globoke misli utonjen — moral se je pač strašno sam s seboj boriti, kajti močno je persi vzdigaval in žmetno je dihal — stopi njegova žena v izbo.

Nenavadno obnašanje moža jo je sperva nekoliko vstrašilo in nemirno delalo, pa hitro se je prepričala, da se nima ničesar bati.

Mož jo pogleda — saj pa je že tudi dolgo dolgo, da tega ni storil — in vidi, da je minul uni mleku in kervi podobni obraz, in da je vsa blede; tudi vidi, da v pred zalem, zdaj pa zlo slokem obrazu tiha skerb in tuga divja.

Vse to je še le danes tako jasno vidil, odkar ga je dete milo pogledalo. Vès čas že se za vse to tudi zmenil ni. Iz rude pridšega ni terpelo v izbi; tudi preobleči in najesti se ni utegnil in že jo je mahal v gostivnico med zrele pajdaše.

Danes vendar se je zdramil — pa tudi njegova sreča! — danes vidi, česar vès čas ni vidil ali saj ni hotel viditi.

Serce ga boli, ko ženo vso žalostno in blede vidi. Dolgo ni mogel spregovoriti in tudi besedice ne ziniti, pa